

Koska selvitellessäni esivanhempieni elämää minussa on aina kuin soinnut erään meille kaikille tutun vanhan laulun säkeistön sanat pyytäisin että koska varmaan olemme täälläolijat kaikki lukkarin jälkeläisiä pystyisimme yhdessä, seisaaltaen kunnioittaen menneitä sukupolvia, laulamaan toisen säkeistön laulusta "Maa on niin kaunis"

Kiitävi aika, vierähtävät vuodet
Miespolvet vaipuvat unholaan,
Kirkasna aina sielujen laulun,
Taivainen sointu säilyy vaan.

Kuullessamme nimen Caselius ja Casselius nousee heti mieleemme ajatus, : olemme siis varmaan papin jälkeläisiä. Nyt onkin niin, että erikoisesti 1500 ja 1600 luvun nimien muodostamisen virtauksessa mm. tämä - ius päätte tuli yleiseksi. Suomen kansa on siinä ollut erikoinen verrattuna mm. Ruotsin kansaan että se on ammoisista ajoista käyttänyt sukunimiä. Usein tämä nimi oli määritelty joko asumaseudun mukaan tai hauskasti yksilön ulkomuotoa kuvastaen. Sivuhuomautuksena tahdon teille heittää ajateltavaksi ajatuksen. Eikö tämä jo aikoja sitten piilevä ominaisuus viittaa kansassa olevien yksilöitten omanarvontuntoon, niinkuin nykyisinkin monien sukujen ja heidän seurojensa syntyminen on halua voimistaa yhteenkuuluvaisuutta. Ja tämähän on juuri myös kansojen itsenäisyysajatus.

Takaisin asiaan.

Vielä ei ole selvinnyt meidän kohdallamme olemmeko papin jälkeläisiä vaikka esi-isämme voivatkin sanoa niinkuin entinen lukkari: "Minä ja muut papit".

Aina on ajatus, että meidänkin vanhin tunnettu esi-isämme

Henrik Caselius, syntyisin Porvoosta, olisi leipään kiinni päästyään omanarvontunnossaan lainannut Porvoossa 1700-luvun molemmin puolin esiintyvän nimen Casselius.

Tässä yhteydessä en taaskaan voi olla sivuhuomautuksista. Casselius-nimi muodostuu useissa tapauksissa Castellius-nimestä. Mielikuvitusta!! Ajatelkaa johdantoa meidän tapauksessa.

Porvoo = Borgå

Borgå = Linnajoki

Castellanus = linnaa koskeva

castellum = varustettu paikka eli linna

Linna = Castle (Kaas1)

1400-luvulla esiintyi Porvoossa voimakkaasti papillinen suku, jossa myös nimi Borgensis. Osa jälkeläisiä on aivan varmasti uudestaan siirtynyt maanviljelijöiksi, ja ehkä tätä reittiä taas uudestaan suuren lapsilauman tai muun elämän oikun ansiosta pyrkinyt käsityöläisiksi ja virkamiehiksi. Silti ennen vanhaanhan maassa kiinieläminenhän oli kaikille elämän ehto olkoon hän sitten talonpoika tai virkamies.

Tiedossani on 1700-luvun vaiheilta ainakin neljä miespuolista Caseliusta Porvoossa.

Räätälit Erik Caselius, s. 1675, k. 1745

Matts Caselius, eli 1703

Pellavankutoja Johan Caselius mainitaan manttaalikirjoissa vielä 1737.

Sipoon kirkkoherra Erik Sigfridsson Caselius, syntynyt 1674 Sipoossa, k. 1730. Hänen äitinsä oli kotoisin Porvoon maalaiskunnasta.

Naispuolinen Maria Caselius naimisissa meritullimies Anders Backmanin kanssa. Heidän nuorin lapsensa on syntynyt 1756.

Irrallisena mainitsen Turussa 1697 eläneen pellavankutojan

Henrik Casteliuksen.

Huomioikaa Maria Caseliuksen mies oli siis tullin kanssa tekemisissä. Henrik Casseliuksesta sanotaan, että hänellä on harjaantumista tullissa. Olisiko meillä tässä johtolankaa tuli uudestaan mieleeni tätä selostusta tehdessäni.

Edellämainittuihin en ole saanut yhteyttä ainakaan vielä oman Hämeenlinnan Henrikkimme kanssa ja ihmetellä täytyy, että ei tällä meidän Hämeenlinnan Henrikillämme näytä olevan lastensa kummeja valitessaan mitään yhteyttä syntymäseudulle oleviin heimolaisiinsa. Tavallisesti kummiluetteloita tarkasteltaessa saa sukututkija usein arvokkaita johtolankoja. Tämä on mieltäni paljon askarruttanut.

Tahdon vielä mainita, että Castelius-Casselius nimi esiintyy eri puolella Suomea.

Johdantoja:

Castelius Caselius = Kastu Turusta.

Tämän jälkeläisiä mm. pappi Chosselius 1600-luvulla täällä Hämeenlinnassa, jonka poikalapsi kuoli täällä Hämeenlinnassa ja tytär avioitui Kangasalle. Muita lapsia ei ole tiedossani. Pohjanmaan Kass ja Kask nimisistä jälkeläisistä esiintyvä muoto erikoisesti naispuolisia kutsuttaessa sanotaan Casselia. Huomioitava on myös nikkari Caselius, joka eli suunnilleen samoihin aikoihin Hämeenlinnassa kuin Henrik Casselius, mutta hänestä mainitaan, että hän oli tullut Ruotsista Ulricehamnista ja palasi takaisin Ruotsiin.

Mitään yhdistävää en ole saanut hänen ja oman Henrikkimme kanssa.

Väsytte kuulemaan näitä alkuselostuksiani ja siksi siirryn vihdoinkin "mustaa valkoiselle" itse asiaan.

Tukholman päätullihallituksesta saaduissa tiedoissa mainitaan

Hämeenlinnan maatulusta vuodelta 1783 seuraavasti Henrik Casseliuksesta:

Palkka 20 riikintaaleria

Tullut Porvoosta

Ikä 24 vuotta

Syntynyt Porvoossa

Tullut palvelukseen 1779

(Passabel) Sopivaa tottumusta työssä (! !)

Käytökseltään halukas

(Passabel) Sopivaa reippautta ja käyttäytymistä (leverne)

Köyhä (alleviivaus selostajan)

Ei muuta elatusta viran ohella

Määrätty syökäriksi (besökare) H:linnaan 4/3 1779

Vuosilta 1785-1789 ilmoitetaan Henrik Caseliuksen syntyneen Porvoon maalauskunnassa.

Ruotsin tullihallituksen kirje 9/5 1805 H:linnan tullikamarille Henrik Henriksson Caselius synt. 1759 Porvoossa tai Porvoon maalauskunnassa.

Tuli 4/3 1779 syökäriksi (besökare) H:linnan maatullikamariin.

Tulli ja aksiisikirjuriksi 4/11 1784

Toimi tullikamarin esimiehenä useampaan otteeseen H:linnan tullinhoitajan Tallqvistin ollessa lomalla.

H:linnan aksiisioikeus oli 11/1 1805 tuominut C:n pidätetyksi virastaan puolen vuoden ajan.

K.O. Lindeqvistin H:linnan kaupungin historiassa II osa

(Ruotsin vallan aikana) kirjoitetaan VIII-luvussa, Kauppakäsittelyssä luvussa mm.:

Mitä tullitulojen kanton tulee päätulli vuokratyö piti ne omassa huostassaan, mutta koetti tarkoin valvoa ettei laiminlyöntiä tai vilppiä tapahtunut. Jos sellaista epäiltiin,

niin tullinhoitajan tai tullintarkastajan käsketään ottamaan asiasta selkoa; kun esim. tileissä oli tehty se huomio, että Hämeenlinnan pohjoistullissa tulot olivat vähentyneet, niin arveltiin, että se johtui siinä toimivan kirjurin Henr. Caseliuksen huolimattomuudesta ja velttoudesta, josta tullinhoitajan Berghin oli otettava selvä. Sama Caselius ei muuten ollutkaan suinkaan mikään ensiluokkainen virkamies; v. 1805 hänet tuomittiin vuodeksi erotettavaksi virastaan laittomasta kannosta sekä sakkoihin väkivallan harjoittamisesta virkatoimessa ja toisen kerran tappelusta.

Kirkonkirjat kertovat:

Henrik Caseliuksen käyneen ripillä vuosina 1780-83. Häntä kutsutaan silloin syökäriksi; tullipalvelijaksi ja tullinuuskijaksi.

Vuosina 1784-89 tullikirjuriksi ja on hän näihin aikoihin avioitunut.

Vaimo on nimeltään Katharina Helena Hartvall. Hän syntyi 24. 11. 1762 H:linnassa Saarisissa.

Eräässä kohtaa kirkonkirjassa, hänen isänsä syntymämerkinnän yhteydessä, on Saarinen Alastalo. Saarinen oli H:linnan karjakartano, joka v. 1685 muodostettiin majurin virkataloksi sekä määrättiin v. 1779 H:linnan kaupungin rakennusalueeksi. Katharina Helena Hartvallin isä oli talonpoika Simon Hartvall, synt. Saarisissa Alestalossa 17.7.1730, kuoli keuhkotautiin 28/10.1765, haudattiin 2.11.1765. Katharina Helenan äiti Gertrud Helena Jakobsdotter, joka vihittiin 1759 25.1. I:avio-
liittoon meni leskeksi jäätyään uudestaan naimisiin Vanajalta kotoisin olevan talonpoika Johan Larssonin kanssa.

Katharina Helena Hartvallin isänisä oli kirkon kuudennesmies Johan Andersson synt. H:linnassa 1688, kuollut Saarisissa

H:linnassa 1763 ja äiti oli Ingrid (Ingiborg) Ersdotter (Eriksdotter) kuollut 4.6.1771 Saarisissa.

Henrik Caseliuksen ja vaimonsa Katharinan tai Kaisan, niin-
kuin häntä kutsuttiin, elämästä saamme väläyksen kun luemme
vuonna 1803 manttaalikirjasta, että tullikirjuri Henrik Case-
liuksen perheeseen kuului perheen lisäksi renki Gustav ikä
40 v., piika Eva 36 v., Ingeborg 40 v., Stina 42 v.

Kuulkaamme myös mitä Lindeqvist on poiminut historiaansa jo-
kapäiväistä elämää kuvatessaan esi-isästämme:

"Kersantti Akseli Vilh. Hake sitä vastoin joutui eräänä
heinäkuun päivänä v. 1796 sangen pahan kohtelun alaiseksi kau-
pungin pohjoisessa tullihuoneessa. Hänen koiransa oli juossut
tullihuoneen porstuaan, ja kun hän meni sitä sieltä hakemaan
tuli tullikirjuri Henr. Caselius'en vaimo siihen ja rupesi
häntä rumasti puhuttelemaan sanoen häntä mm. hanhen varkaak-
si, kun Hake oli siihen jotakin vastannut löi vaimo häntä
vasten suuta; kersantti otti silloin vaimoa käsipuolesta ja
vei tupaan sekä sulki oven. Mutta vaimo tuli heti takaisin
ja löi toisen kerran kersanttia vasten suuta. Itse tullikir-
jurikin ilmestyi nyt ja löi kersanttia korennolla olkapäähän
kersantti taas löi vaimoa kepillä; kirjuri otti nyt vaimonsa
kehoituksesta kirveen ja uhkasi sillä sekä lisäksi toisessa
kädessä olevalla korennolla. Kersantti sai kuitenkin lyönnin
vältetyksi ja katsoi parhaaksi lähteä pois; vaimo huusi
vielä perään hänelle "kuormarenki, katukulkija ja suurvaras
sekä näytti kaksi eri kertaa takapuolensa."

Henrik ja Kaisa Caseliuksella oli kaikkiaan 8 lasta:

Johan Henrik s. 14.3.1785, k. 22.3.1786 yskään

Elisabet s. 8.4.1786, k. 9.2.1788 isoonrokoon

Helena s. 4.2.1788, k. 7.1.1790 rintakuumeeseen

Otto Henrik s. 9.8.1791, muutti 12.10.1811 Tukholmaan, sanotaan "ledig".

Gustava s. 26.1.1793, muuttanut Pietariin 1.3.1813 ja siirtynyt kr.kat.usk.

Maria s. 19.6.1795, sanotaan "jungfru" 2.11.1811 muuttanut Luopioisiin;

1813 7.11. uudestaan Luopioisiin ja 28.2.1814 Ahvenanmaalle

Dorotea Helena s. 4.5.1800, muuttanut 1.3.1813 "minderårig" Pietariin. Matka oli sisar Gustavan kanssa. Vuonna 1814 19.9. muuttanut Hollolaan sanotaan ledig.

Joseph s. 19.3.1803. Tämä on se sisaruksista, joka on varmaan meidän kaikkien täällä saapuvilla olevien esi-isä. Hänestä kertoo meille kastekirjasta jäljennös:

19-20 1803 Joseph Fär är Tullskrifaren Henrik Caselius Mor är hans hustru Gath: Helena Hartwall -41. Borg: Math Henricsson; D^o Johan Willberg; Besök: Fredric Mattlin; Borg: Gust: Willbergs h^u Ulrica Michaelsdr Henricsson hu Marg: Henrics^{dr}; Jungfru Cath. Falström

d hos Grönros

Joseph oli isä Henrikin kuollessa v. 1809 vain 6 v. ikäinen ja äidin v. 1813 kuollessa 10 v. Maakunta-arkistossa olevasta H:linnan maistraatin arkistossa on löytynyt perunkirjoituskirja, josta käy selville suomennettuna mm., että ---- tullikirjuri Henrik Caselius, joka kuoli 20 p. helmikuuta 1809 (huomauttaa aikaisemmin mainittu kuolinpäivä 5.2., joka on otettu kirkonkirjan kuolleiden luettelosta) ja joka jätti jälkeensä lesken Katharina Helena Caseliuksen synt. Hartvall, jonka kanssa kuolleella oli pojat Otto Henrik 22 v. (todellisuudessa 18 v) ja Joseph 8 v. (todellisuudessa 6 v.) sekä tyttäret

Gustava, Maria ja Dorotea Helena alaikäisiä mutta läsnäolevia joidenka oikeutta ja parasta valvoo heidän ei nyt saapuvilla oleva holhoojansa kulta- ja hopeatyöntekijä Christian Jungström, jonka ilmoitetaan olevan sairas.

----- ----- seuraava omaisuus Papper Rubel

Talo N:o 84 Eteläisen Rantakadun varrella,

siihen liittyvine välttämättömine asuin- ja

ulkorakennuksineen, mutta kehnossa

kunnossa arvioitiin 650:-

Yhteensä irtaimistoa 875:-

Velka ja lyennys

Yhteensä lyhennystä 1145:82

Katrina Helena Caselius"

Missä ja kenen hoidossa v. 1803 syntynyt Joseph eli nuo 4 v. ennen lähtöänsä 14.3.1817 H:linnasta on toistaiseksi tietämättömyydestä, mutta 14 vuotiaana "minderårig" hän otti muuttokirjan Turkuun. Avioliittoon hänet vihittiin Porissa 7.6.1823, mutta varmaan hänen olinpaikkansa oli Turku toistaiseksi, koska hänen kaksi vanhinta poikaansa on syntynyt Turussa.

Mielenkiintoista on tietää, mikä ammatti hänellä oli.

Turun suom. kirk.kirj. 27.3.1824 25.9.1825 sanotaan musikanten

Porin kirk.kirj. 30.5.1844 "vaccinateuren"

Porin kk. myöhemmin "sergeanten, klockaren"

On luultavaa, että hän oli ollut sotaväessä soittajana. Tämä on asia, jonka varmaan voi saada selville sotilasrullista.

Porin kaupungin lukkarina oli Joseph Caselius vuosikymmeniä, lisäksi esiintyen taitavana klarinetin soittajana. Hauskasti kertoo J W Ruuth Porin kaupungin historiassa seuraavasti

Porin kaupungin seuraelämästä:

"Tvänne klubbar samlade en gång i veckan stadsborne till

genemsamma samkväm. Den ena var de förnämes klubb, den s.k. Societetshusklubben, den andra borgarenas och handtvärkarenas klubb, som sammanträdde i Keckoniуска salen. Dessuton hade man och subskriberade soireer med dans vid hvilka klockaren Caselius såsom klarinet blåsare serverade musiken. - - Emellertid fortgick dansen under allmän glädje in på sena natten tilla Caselius trött af sitt ansträngande arbete, utan vidare afbröt musiken stoppade klarinetten under armen och vandrade sin väg. -"

Joseph Caselius oli naimisissa kaksi kertaa

1:o Porin Koiviston kylästä olevan puutarhurin tyttären Ulrika Vilhelmina Lundgrenin kanssa s. 3.7.1806 Porissa, k. 20.2.1835 Porissa.

2:o kuparisevän tyttären Katarina Charlotta Stenbergin kanssa s. 1815 (mainitaan syntyneen Porissa, mutta kastekirjassa ei ole sen nimistä 1815). Hän kuoli 10.2.1890.

Josephin ensimmäisestä avioliitosta syntyi 6 poikaa.

Toisesta avioliitosta 12 tyttöä ja yksi poika.

Yhteensä 19 lasta.

Näistä eli aikuisiksi 4 poikaa ja 7 tytärtä. Yksi pojista, vanhin s. 1824, muutti Amerikkaan ja kerrotaan siellä menneen naimisiin. Kolme pojista on jatkanut sukua täällä Suomessa. Heistä toistaiseksi hatarien tietojeni mukaan seuraavannimiä sukunimiä:

Carl Johan C:n jälk.	Josef Georg jälk.	Mauritz Edvard jälk.
s. 25.9.1825 Turussa	s. 14.12.1828	s. 12.3.1830
Aarnisalo	C-Porkka	Caselius
Ahlman	Frestadius	C-Kaskela
Caselius	Heikkilä	C-Routamo
Helasvuo	Hukka	Eskola

Holmen	Kaprio	Grönberg
Huttunen	Knuuttila	Hakkila
Karlström	Komsi	Korhonen
Sommas	Koskela	Kuivalainen
Vihtol	Laitila tai Laitinen	Lehtinen
	Mankonen	Leppänen
	Mineur	Norros
	Minni	Raivio
	Nisonen	Schoultz
	Rautavuori	Setälä
	Saksa	Tertti
	Seppä	Wendt
	Sipilä	Voutila
	Uusi-Prosi	Yli-Kuutti
	Valli	
	Virtanen	
	Vogt	

Tyttäristä oli kolme naimatonta, näistä kaksi kuoli nuorena yhden saavuttaessa korkean iän.

Neljä tyttäristä oli naimisissa, mutta ainoastaan kahdella on jälkiläisiä elossa. Minun tiedossani on heidän jälkeläisiään seuraavan nimisiä:

Leineberg
von Hertzen
Rosblom-Raitakari
Salmi
Tunturi

Olen tuonut teille kätköistä vajanaiset, mutta totuudenmukaiset tiedot Caselius-esivanhemmistamme kahdensadan vuoden ajalta. Jokainen meistä ottakoon vielä erikoisesti omansa

aivankuin hoiviinsa häntä ja heitä lämpimällä mielellä hoi-
vatakseen ja aina uusia lisätietoja hakeakseen.

Älkäämme väheksykö ketään vaikka heillä, ihmisten arvostelun
puitteissa ei olisi ollut niin sancttua asemaa yhteiskunnas-
sa, sillä kansan rakennelmassa, jos vertaamme sitä suureen
taloon, emme voi kaikki olla kiviä, toisten on oltava myös
laastia, kiinnipitävä aine, jota ilman rakennus sortuisi.

Lopetan suulla suuremmalla Eino Leinon ajatuksella

"Oi kuulkaatte kuinka se sykkäilee
tämä maa ja sen musta multa
Oi kulkaatte ääntä mi kuiskailee
joka pelloilta perkatulta
Se ääni on suuri ja kaunis ja pyhä
se ääni on kansamme kalleus yhä
se kutsuu työhön ja taisteluun
ja kauan jo kutsunut on."